

ROVNOVÁHA

ZPRAVODAJ
ASOCIACE
POSKYTOVATELŮ
HOSPICOVÉ
PALIATIVNÍ PÉČE

Číslo 1, ročník 2010

1. dubna 2010

Slovo úvodem

Anežka Anna Polehlová - jedna z vítězek soutěže Sestra roku

Vážení přátelé,

přicházíme k Vám s prvním číslem zpravodaje, v němž Vám chceme přinášet aktuální informace z hospiců v Čechách a na Moravě i témata z oblastí, která se

rozvoje hospicové paliativní péče dotýkají.

Zpravodaj je určen všem, kteří se o hospicové hnutí v České republice zajímají, z řad profesionálů, podporovatelů, pacientů a jejich rodin, médií...

V tomto čísle Vám mj. představíme Asociaci poskytovatelů hospicové paliativní péče očima její spoluzakladatelky a prezidentky MUDr. Marie Svatošové, podíváme se do Mobilního hospice Ondrášek v Ostravě a pozveme Vás na akce, které pořádají naši členové

v dubnu a květnu.

Z toho trošku vyplývá, že Rovnováha bude vycházet každé 2 měsíce (elektronicky) a my budeme rádi, když ji pošlete dál Vaším známým. Kdo by ji chtěl dostávat rovnou, stačí, když napíše na adresu:

propagace@asociacehospicu.cz.

Přejeme Vám hezké počtení a krásné Velikonoce!

Jarmila Neumannová, Vnější vztahy APHPP

Uvnitř tohoto vydání:

ROZHOVOR S MUDR. SVA-TOŠOVOU	2
SOUTĚŽ SESTRA ROKU	3
ROZHOVOR S B. HUSOV-SKOU	3
NOVÁ LŮŽKA V HOSPICI SV. LUKÁŠE	4
SVĚTOVÝ DEN PRO HOSPIC	4
NEVŠEDNÍ TVÁŘ RADOSTI	5
PORADENSTVÍ PRO PO-ZŮSTALÉ	5
SPOLUPRÁCE SE SPL	5
ČASOPIS DIAGNÓZA PARTNEREM APHPP	5
ZAPIŠTE SI DO DIÁŘE	6

Pomáhat v umírání ANO, pomáhat k smrti NE

Dne 1. března APHPP pozitivně reagovala na Doporučení ČLK č. 1/2010 k postupu při rozhodování při změně léčby intenzivní na léčbu paliativní u pacientů v terminálním stavu, kteří nejsou schopni vyjádřit svou vůli. Doporučení plně koresponduje s názory poskytovatelů hospicové paliativní péče, členů APHPP, kteří ku prospěchu nemocných i jejich blízkých nabízejí lékařům individuálně, i prostřednictvím České lékařské komory, konkrétní spolupráci.

Členové APHPP jsou znepokojeni nepochopením a z něj vyplývající negativní odezvou části veřejnosti na toto, tolik potřebné a žádoucí, opatření. Nepochopení je z valné části zaviněno nedostatečným vysvětlením odborných termínů. APHPP současně apeluje na média, aby nejednoznačné, zavádějící a kontro-

verzní pojmy, jako je např. „nevléčitelně nemocný“ opakovaně a trpělivě vysvětlovala, pokud možno ústy odborníků. Kontakt s řadou z nich Asociace zprostředkuje. APHPP současně nabízí spolupráci České lékařské komoře při zavádění Doporučení č. 1/2010 do praxe a pomoc při mapování a monitorování aktuální situace.

MUDr. Marie Svatošová, prezidentka APHPP říká: „Podle zkušeností APHPP jsou terminální pacienti často intenzivně léčeni i v situaci, kdy je pro ně tato léčba zatěžující a byla by již na místě léčba paliativní. Tito pacienti jsou pak překládáni na paliativní lůžka pozdě, často několik dní, dokonce i hodin před úmrtím. Pokrok v lékařství totiž umožňuje téměř nemožné, avšak **ne všechno, co je technicky uskutečnitelné,**

je také etické a nemocnému ku prospěchu. Každý nemocný bez výjimky má právo na smysluplnou léčbu a komplexní péči až do poslední vteřiny svého života. Nepotřebujeme eutanazii, potřebujeme kvalitní paliativní léčbu a péči, a tu v hospicích nabízíme. Ve všech hospicích platí zásada na úrovni nepsaného zákona: Pomáhat v umírání ANO, pomáhat k smrti zásadně NE!“

Celé znění tiskové zprávy najdete na www.asociacehospicu.cz.

JN

MUDr. Marie Svatošová

„HOSPIC JE
UMĚNÍ
DOPROVÁZET.“
MUDR. MARIE
SVATOŠOVÁ

„Hospice jsou soudržná rodina“

... říká MUDr. Marie Svatošová, iniciátorka hospicového hnutí v ČR a prezidentka Asociace poskytovatelů hospicové paliativní péče. Zeptali jsme se jí na „historické“ začátky i na aktuální potřeby hospicové péče v ČR.

Proč a jak vznikla před pěti lety APHPP? Co bylo hlavním důvodem?

Celé hospicové dílo v Čechách a na Moravě vyrostlo spontánně „zdola“, za finanční podpory „shora“. Bez mnoha obětavých a pro věc zapálených lidí by žádný hospic vzniknout nemohl. Avšak bez státních dotací, které pokryly 60 – 70 % investičních nákladů, by taky hospice nevznikly. Obojí bylo třeba. Přiznané dotace v řádu desítek milionů jsou samy o sobě dostatečným důkazem toho, že jsme, my „dole“, nedělali nic bez těch „nahore“, nic za zády státu ani bez jeho vědomí. Ale ještě v době, kdy už deset hospiců sloužilo nemocným, naše legislativa pojem „hospic“ neznala. Veškeré snahy zástupců jednotlivých hospiců byly marné, nebyly slyšet. Hlavním důvodem vzniku Asociace proto byla naléhavá potřeba spojit síly po vzoru „tří prutů Svatoplukových“ a společnými silami zajistit hospicům podmínky pro přežití.

Co za dosavadní období fungování APHPP dokázala?

Dnes je v České republice 14 lůžkových hospiců a i když každý je zcela samostatný, dohromady tvoří jednu velkou hospicovou rodinu. Ta ovšem nevznikla až založením Asociace. Naopak, dá se říct, že ji Asociace dostala do vínku. Ta rodina se postupně rozrůstala, fungovala, držela pohromadě a její členové se osobně znali a měli rádi. K tomu všemu došlo zcela přirozeně a spontánně, protože „služebně mladší“ se učili od starších, sdělovali si zkušenosti, umožňovali si vzájemně stáže, povzbuzo-

vali se navzájem, když někdo pod tíhou břemene klesal na mysl. Dnes už zaměstnance a dobrovolníky všech hospiců počítáme na tisíce – a pořád je to soudržná rodina. Toho si velice vážím.

APHPP nyní sdružuje 18 organizací poskytujících lůžkovou a mobilní hospicovou péči v ČR a garantuje kvalitu jejich služeb. Ve spolupráci s ministerstvem zdravotnictví se APHPP podílela na vytvoření prvních českých Standardů kvality hospicové paliativní péče, které její členové dobrovolně dodržují. APHPP vznikla v roce 2005 a do roku 2007 prosadila uzákonění lůžkové a mobilní hospicové péče. Členské organizace provozují 337 hospicových lůžek.

Kdo jsou „lidé v APHPP“?

Nemocní a jejich blízcí přicházejí do styku s ošetrujícím personálem v konkrétním hospici, v dopisech plných vděčnosti popisují lidské, charakterové i odborné kvality sestřiček, lékařů a ostatních zaměstnanců. Že existuje nějaká Asociace a s čím vším se potýká, to většina z nich ani netuší. A to je dobře, protože mají svých vlastních starostí až nad hlavu. Já mohu po pěti letech spolupráce s ostatními členy představenstva Asociace říct jediné – pracovala jsem během života v různých kolektivech, ale nikde jsem se nesetkala s tak obětavými a nezištnými dřiči a „tahouny“, jako v APHPP. V současném představenstvu Asociace pracuje Ing. Miloslav Běťák, ředitel hospice ve Valašském Meziříčí, Mgr. Eva Černá, která je zároveň generálním sekretářem Asociace, ředitel pražského hospice Štrasburk Ing. Josef Heller a PhDr. Robert Huneš, ředitel hospice v Prachaticích.

Co byste doporučila tomu, kdo by chtěl založit hospic?

Dvakrát měř a jednou řež.

Zjistit si potřebu hospicových lůžek v regionu a předem se ujistit, že zdravotní pojišťovny s novým hospicem uzavřou smlouvy. Dohodnout si stáž v některém z hospiců včetně konzultace s jeho ředitelem a ostatními vedoucími pracovníky. Nezáčínat od peněz, od pozemku, od budovy, ale od lidí. Seznámit se podrobně se standardy kvality péče.

Jaké aktuální úkoly stojí nyní před APHPP?

V těchto dnech a týdnech se snažíme prosadit systémové řešení financování sociálních služeb pro terminálně nemocné pacienty v rámci právě zpracovávané novelizace zákona o sociálních službách. Rádi bychom se více zapojili do vzdělávání profesionálů v hospicové paliativní péči a také přinášeli informace naší veřejnosti o dostupnosti a kvalitě hospicové péče v naší zemi.

Před měsícem vydala APHPP tiskovou zprávu k Doporučení ČLK 1/2010 k postupu při rozhodování při změně léčby intenzivní na léčbu paliativní u pacientů v terminálním stavu, kteří nejsou schopni vyjádřit svou vůli. Proč jej považujete za důležité?

Hospicové hnutí ve světě vzniklo jako reakce budoucích pacientů na pokroky lékařské vědy. Ta dnes může téměř nemožné, ne o všechno z toho však nemocný člověk stojí. Málokdo touží být měsíce či léta připojen na respirátor a jiné „mašiny“, připoután k posteli spoustou hadiček atd. Pokud není naděje na zlepšení stavu a smrt je skutečně neodvratná, pokládám za neetické ji oddalovat a nemocnému prodlužovat nikoliv život, ale utrpení. Doporučení ČLK 1/2010 vítám, protože z lékařů (za dodržení stanovených podmínek) snímá hrozbu sankcí a umožňuje jim rozhodnout se moudře a svobodně ve prospěch pacienta.

Rozhovor pokračuje na str. 4

Představenstvo APHPP, zleva: Josef Heller, Miloslav Běťák, Marie Svatošová, Eva Černá, Robert Huneš

Dvě ceny v soutěži Sestra roku pro sestřičky z hospiců

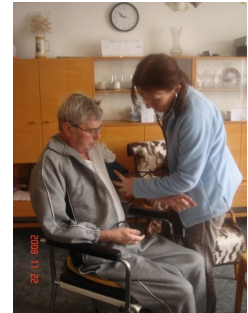
Ve čtvrtek 25. února vyhlásila odborná porota na pražském Žofíně nejlepší zdravotní sestry uplynulého roku 2009. Cenu veřejnosti Sestra mého srdce získala **S. M. Anežka Anna Polehlová** z prachatického Hospice sv. Jana N. Neumanna a první místo v oboru sestra v sociální péči převzala **Bc. Bronislava Husovská** z mobilního hospice Ondrášek v Ostravě (rozhovor s B. Husovskou přinášíme také v tomto čísle Rovnováhy).

Ocenění Sestra roku tradičně vyhlašuje odborný časopis Sestra. Nominační dopisy o oceněných sestřích říkají:

„Sestra Anežka je živoucím ztělesněním toho, že v českém zdravotnictví působí lidé, kteří chápou své povolání jako poslání. Má vzácný dar naslouchání a laskavé komunikace, vyzařuje z ní pokoj a disponuje nekonečnou zásobou vitamínu L – vitamínu lidskosti, který ordinuje všem kontinuálně a v neomezeném množství.“

„Bronislava Husovská ve volných chvílích vyhledávala majitele firem s žádostí o pomoc. Rok neúnavného hledání finančních zdrojů přinesl své ovoce a v lednu 2006 mohl Ondrášek zahájit svou druhou, již plně zajištěnou a funkční etapu. V kolektivu je stmelujícím činitelem, pro naše klienty „andělem“.“

Obě oceněné sestry pracují v členských organizacích APHPP. JN

Bc. Bronislava Husovská

Rozhovor s Bc. Bronislavou Husovskou, vrchní sestrou Mobilního hospice Ondrášek

Co jste si řekla, když jste získala první místo v oboru sestra v sociální péči v soutěži Sestra roku?

Nevěřila jsem tomu, byla jsem jak v oparu a taky mě napadaly myšlenky, že to není zas tak těžké získat toto ocenění. Stačí pouze mít rád svou práci, upřímně a s láskou sloužit nemocným v jejich těžkém období. Později jsem viděla v tomto vítězství ocenění hospicových sester, jejich nelehké a často málo uznávané práce.

Jak MH Ondrášek vznikl? Co bylo nejtěžší a nejlehčí při jeho budování?

Ondrášek založila v roce 2004 JUDr. Sylva Vartová, matka 16letého Ondry, o kterého pečovala v době jeho těžké nemoci doma až do konce. Sama poznala, jak je těžké doprovázet nemocného doma bez pomoci hospicové služby. Toto poznání ji vedlo k založení MH Ondrášek.

Na začátku nejtěžší bylo získání peněz na zahájení provozu Ondráška a dalším velkým problémem bylo najít skvělé zdravotní sestry a pak

je přemluvit, aby do toho nového nejistého projektu šly.

Nejlehčí a na to taky ráda vzpomínám, bylo zařizování kanceláře, nakupování a ukládání zdravotního materiálu do skladu. A pak první nemocní, jak jsme je přijímali a navštěvovali. Byli jsme všichni plní elánu a nadšení.

Jak dlouho již MH Ondrášek funguje a kolik bylo v jeho péči pacientů?

Již pátým rokem plně poskytujeme hospicovou péči v Ostravě a okolí. V péči jsme měli asi 350 pacientů.

Pracujete s rodinami a přáteli Vašich pacientů?

Samozřejmě, vlastně taky patří do týmu hospicové péče, zaučujeme je v péči o nemocného, vedeme dlouhé rozhovory a pak, v době po smrti nemocného, mají možnost se vždy na nás obrátit. Někteří za námi dochází, někteří podporují náš hospic tím, že pomáhají organizovat benefiční akce nebo veřejnou sbírku. Před rokem jsme založili poradnu pro pozůstalé.

Kdo tvoří tým pracovníků MH Ondrášek?

Tým MHO tvoří 4 lékaři, 5 zdravotních sester, sociální pracovnice, 2 psychologové, psychiatr, duchovní, kterého kontaktujeme na požádání nemocného.

Čím se podle Vás liší pracovníci v hospicových službách od těch, kteří pracují v jiných sociálně-zdravotních službách?

Pracovat s umírajícími znamená denně se setkávat s utrpením a bolestí. Člověk na konci života bývá obdáván pokorou a viděním světa jinak. A právě tato zkušenost dělá z pracovníků v hospici lidi, kteří si více vážou života a vztahů. Osobně u mne, určitě už nejsem tak malicherná, mám radost ze života a vím, že utrpení v životě člověka má smysl. Myslím tím, že umírající člověk má velkou hodnotu a jeho život v tomto období není zbytečný.

Pokračování rozhovoru na str. 4

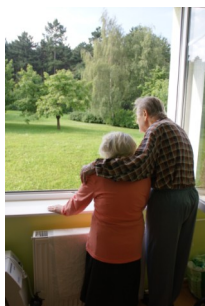
„MÁM RADOST ZE ŽIVOTA A VÍM, ŽE LIDSKÉ UTRPENÍ MÁ SMYSL.“
ŘÍKÁ BRONISLAVA HUSOVSKÁ

Tým mobilního hospice Ondrášek

ROVNOVÁHA

Pokračování rozhovoru s MUDr. Marií Svatošovou

Klienti hospice

„SRDCE
JEDINÉHO
ČLOVĚKA JE TAK
VESELÉ, ŽE
DOKÁŽE
OBSÁHNOUT
BOLEST VŠECH
LIDÍ.“
FRANTIŠEK Z
ASSISI

Většina lidí si myslí, že rozhodování o kvalitě jejich posledních dnů či týdnů bude na jejich rodině, ale mělo by být hlavně na nich. Jaké máte doporučení Vy?

Já sama bych si dystanazii (= zadržovaná smrt) rozhodně nepřála. Od kolegů v takové situaci očekávám, že mě nebudou trápit marnou a zbytečnou léčbou, ale zároveň od nich očekávám, že ke mně (nebudu-li toho schopna sama) před „vypnutím přístrojů“ přivolají kněze.

ptala se JN

Nová lůžka v hospici sv. Lukáše v Ostravě

Další čtyři nová odlehčovací lůžka byla v hospici sv. Lukáše zprovozněna 2. března 2010. Jeho celková kapacita se tím rozšiřuje na 34 lůžek.

„Specializovanou hospicovou péči v roce 2009 využilo 271 pacientů a standardní odlehčovací služby 58 uživatelů. Kapacita Hospice sv. Lukáše

však nestačí uspokojit zájem o umístění. Rozšíření hospice o čtyři odlehčovací lůžka zrealizované společností Tchas - Eiffage bylo velice potřebné. Děkuji za podporu Nadaci OKD, Nadaci Divoké husy, Moravskoslezskému kraji, firmám AB Style, Aha Trading, Kimex Casino a dalším donátorům, kteří nám tuto investici v hodnotě 850

tis. Kč umožnili financovat“ hodnotí rozšíření hospice Martin Pražák, ředitel Charity Ostrava.

U příležitosti slavnostního zprovoznění nových lůžek proběhla vernisáž putovní výstavy fotografií s názvem Nevšední tvář radosti.

JN

Dokončení rozhovoru s Bronislavou Husovskou

Jak se daří financovat provoz MH Ondrášek?

Jsme nestátní zdravotnická organizace, ale bohužel naše služba není hrazená ze zdravotního pojištění. MHO je financován především ze sponzorských darů, částečně z poskytnutých dotací z rozpočtu města a kraje. Prozatím se nám daří a doufám, že naše existence ne-

skončí tím, že nebudou peníze. Za službu, kterou poskytujeme, pacient neplatí.

V čem vidíte hlavní poslání mobilních hospiců?

Zemřít doma v péči svých milovaných a zbytečně netrpět, to je to, co si asi každý z nás přeje, pokud se nad tím zamyslí. Bez pomoci druhých by rodina těžko

zvládala pečovat o umírajícího. Mobilní hospic je jedinou formou jak pomoci ve všech potřebách nejen umírajícímu, ale i jeho rodině.

ptala se JN

Světový den pro hospic a paliativní péči

Světový den pro hospic a paliativní péči je jednotný den pro konání akcí po celém světě, jehož cílem je oslavit a podpořit hospicovou a paliativní péči. Letos se Světový den pro hospic a paliativní péči koná již po šesté – v sobotu 9. října – a jeho heslo zní: „Sharing the Care“ – tedy podílení se, sdílení péče.

Mezi cíle Světového dne pro hospic a paliativní péči patří zvýšení informovanosti o potřebách lidí s terminální diagnózou a jejich rodin, o dostupnosti hospicové a paliativní péče, vytváření prostoru pro diskusi o těchto tématech i získání prostředků na podporu a rozvoj hospicové a paliativní péče. Letošní téma dává prostor poděkovat všem, kteří se na

péči o naše pacienty podílejí, případně apelovat na ty, kteří by se měli podílet více...

Řada českých a moravských hospiců se této akci již tradičně účastní a Rovnováha v dalších číslech přinese aktuální informace.

JN

Předávání cen v soutěži Sestra roku

Nevšední tvář radosti

Výstava fotografií z hospicového prostředí s názvem Nevšední tvář radosti putuje již druhým rokem po naší republice. První vernisáž výstavy se konala 16. 3. 2009 v atriu Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. Na černobílých fotografiích autorů Hannah Bartíkové a Luboše Tona nevidíte budovy a pokoje, ale hlavně lidi – pacienty, jejich blízké a ty, kteří se o ně starají. V roce 2010 putuje výstava Ostravou, Vysočinou, Kyjovem, Čerčanami, Prahou. Výstavu pořádá APHPP za podpory firmy Linet, Nadačního fondu Umění doprovázet a MK ČR. JN

Vernisáž výstavy Nevšední tvář radosti v Ostravě

MMR zavádí novou kvalifikaci - poradenství pro pozůstalé

Poradenství pro pozůstalé je zpravidla součástí paliativní péče, která si klade za cíl zvýšit kvalitu života pacienta v terminálním stavu. Používá k tomu všechny dostupné prostředky včetně pomoci při upevnění nebo narovnání vztahů pacienta k příbuzným a blízkým osobám. Poradce pro pozůstalé by měl dle našeho návrhu umět pomáhat klientovi už při prognóze brzkého úmrtí jeho blízké osoby.

Poradce v poradenství pro pozůstalé dle standardu: rozvíjí účinnou komunikaci s pozůstalými, podporuje a doprovází pozůstalé, aplikuje

základní principy poradenství pro pozůstalé, usnadňuje pozůstalým nekomplikovaně truchlit, identifikuje u pozůstalých rizikové faktory jejich komplikovaného truchlení, splňuje osobnostní kompetence.

Žádná součást státní zdravotní a sociální péče nevěnuje systematickou pozornost pozůstalým, ačkoli velmi často trpí sociální izolací a těžkým psychickým strádáním. Nejpotřebnějšími pozůstalými bývají staří a mnohdy zcela bezradní ovdovělí muži i ženy, zvláště ti bezdětní, ale také pozůstalé nezletilé děti.

Ve spolupráci s Ministerstvem pro místní rozvoj se nám podařilo novou kvalifikaci v poradenství pro pozůstalé zařadit do systému pohřebních, kremačních a hřbitovních služeb. APHPP je členem pracovní skupiny pro tvorbu standardů v poradenství pro pozůstalé, která spolupracovala i na právě vycházející příručce pro pozůstalé „Pohřeb a jeho organizace“. Příručku i další informace najdete na www.mmr.cz/Pohrebnictvi.

Tomáš Kotrlý, MMR; JN

„KDOŽ VÍ,
ZDA ŽIVOT NENÍ
UMÍRÁNÍM
A SMRT
ŽIVOTEM.“
EURÍPIDÉS

Spolupráce se Sdružením praktických lékařů

Od počátku roku 2010 spolupracuje APHPP se Sdružením praktických lékařů při vzdělávání jejich členů. V měsíčním bulletinu SPL je na pokračování uveřejňována knížka MUDr. Marie Svatošové: Hospic – umění doprovázet. Na pravidelných seminářích SPL v regionech České republiky přednášejí zástupci místních hospiců. JN

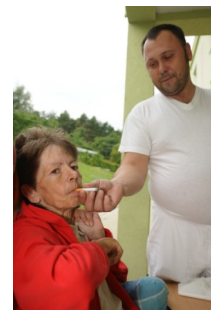
Časopis Diagnóza v ošetrovatelství přinese v každém čísle informace z APHPP

Diagnóza v ošetrovatelství se stala mediálním partnerem APHPP na celý rok 2010. V každém čísle budeme uveřejňovat zprávy o dění v Asociaci a odborné články pracovníků hospiců: kazuistiky, práce o zdravotnických materiálech, diagnostice, so-

ciální práci, farmakoterapii apod. V březnovém čísle najdete informace o Asociaci, o Standardech kvality hospicové paliativní péče a o rigorózní práci PhDr. Roberta Huneše: Hospic - sociální fenomén moderní společnosti. Vydavatel časopisu firma

Promediamotion s.r.o. poskytuje také slevu pracovníkům členských organizací APHPP na vzdělávací akce, které pořádá.

JN

Klientka hospice

KONTAKTY:

Asociace poskytovatelů
hospicové paliativní péče
U Modré školy 1/2337
149 00 Praha 4

Kancelář:
Tel: 242 485 823
Fax: 267 910 518
Eva Černá, gen. sekretář
Tel: 731 461 142
Email:
info@asociacehospicu.cz

Jarmila Neumannová, PR
Tel: 731 625 591
Email:
propagace@asociacehospicu.cz

www.asociacehospicu.cz

Zapište si do diářů:

Od 1. dubna každou středu - OSTRAVA: Literární kavárna v rámci knihovny Hospice sv. Lukáše, informace na www.ostrava.caritas.cz.

6. dubna - PLZEŇ - 18:00: **Přednáška MUDr. Marie Svatošové „Hospic a umění doprovázet“**, Česká křesťanská akademie, biskupství, Nám. Republiky.

7. dubna - KYJOV: vernisáž výstavy **Nevšední tvář radosti**

10. dubna - NOVÉ MĚSTO NA MORAVĚ, přednáška pro praktické lékaře

12. dubna - PRAHA - 8:30-16:30: **konference „Sociální péče a problematika výživy“**, Palác Charitas, Karlovo nám. 2, odborný garant: MUDr. Marie Svatošová, přihlášky na www.promediamotion.cz. Sleva pro členy APHPP!

Z programu vybíráme: MUDr. Ivana Kořínková - „Bezpečné zavádění dobrovolnických programů ve zdravotní a sociální péči“, MUDr. Tereza Dvořáková - „Hospic a jeho místo ve společnosti“, Michaela Kolářová - „Kazuistika na téma nebojte se PEGu“, MUDr. Eva Kalvínková - „Potřeby spirituální péče“, Pavel Novák - „Kvalita v sociálních službách“, Ing. Matěj Lejsal - „Náklady systému sociálních služeb - výhody a úskalí vícezdrojového financování“.

24. dubna - PRACHATICE - 8:55-15:00: **V. Den hospicové paliativní péče, odborná konference „Medicína stárnutí a důstojnost člověka“**, Společenský sál Národního domu, pořádá Hospic sv. Jana N. Neumanna, přihlášky na www.hospicpt.cz. Přednášející: Doc. prim. MUDr. Iva Holmerová, PhD. - „Kvalita života v pokročilém stádiu demence“, MUDr. Zdeněk Kalvach, CSc. - „Geriatry jako nový pohled na medicínu stárnutí“, PhDr. Robert Huneš - „Postavení hospiců ve zdravotně - sociálním systému ČR“, Prim. MUDr. Čeněk Adamec - „Opiáty - naděje či obava při léčbě bolesti“, MUDr. Petr Koptík - „Pacient s bolestí“.

30. dubna - OSTRAVA - 19:00: **Benefiční módní přehlídka pro Mobilní hospic Ondrášek**. Restaurace La Futura v Ostravě - Dubině. Na akci vystoupí některé finalistky České Miss, Josef Bouda, imitátor K. Gotta, večerem provází Ondřej Hejma. Proběhne i dražba obrazů ostravských malířů MgA Marty Kolářové a Daniela Balabána, Doc. Ak. Malíř. Hlavními partnery jsou RIDERA BOHEMIA, a .s. a PEPSIAMERICAS, s.r.o.

15. května - PRACHATICE - 10:00: první ročník benefiční akce **Prachatická hospicová desítka** - běžecký závod na 10 km pro všechny milovníky i odpůrce běhu. Pro děti, dospělé a všechny „neběžce“ jsou připraveny hry v hospicovém parku. Pořádá Hospic sv. Jana N. Neumanna, www.hospicpt.cz.

15. května - OSTRAVA - přednáška pro praktické lékaře

Klienti hospice

PŘEČTĚTE SI:

Nová publikace Životní bilance ve stáří

Výbor dobré vůle - Nadace Olgy Havlové vydal publikaci, která obsahuje vystoupení z konference konané u příležitosti Mezinárodního dne

seniorů. S příspěvky zde vystoupili profesionálové z oblasti geriatry, psychologie, pastorační, ošetrovatelské péče a dalších oborů medicíny. Jednotlivé příspěvky se zabývají např. návodem, jak pořídit závěť,

paliativní péčí, etikou v profesi zdravotnických pracovníků a duchovní podporou klientů v terminálním období lidského života. Publikace „Životní bilance ve stáří“ je k dostání zdarma v kanceláři VDV či je volně ke stažení na www.vdv.cz. JN